

TAKVİM

25 OCAK 1994 SALI Katma Değer Vergisi son günü
31 Ocak 1994 PAZARTESİ Motorlu Taşıtlar Vergisi birinci taksidi son günü.
31 Ocak 1994 PAZARTESİ Sosyal Sigorta, Bağ-Kur primleri son günü.

Cihat ÇETİNKAYA
Maliye Başmüfettişi ve Maliye
Müfettişleri Yardımlaşma
Derneği Başkanı

Devlete alt tüm mali işlerin doğrudan doğruya Maliye Bakanlığı'na bağlı ve yetkili bir kurulun kontrolü altında bulundurulması amacı ile bir Teftiş Kurulu oluşturulması ihtiyacı, ilk defa 1879 yılında "Umuru Maliyenin Tanzim ve Islahı" çalışmalarına girildiği sırada duyulmuştur. Söz konusu ıslahat çalışmalarının başlamasından hemen sonra, 21 Haziran 1879'da devrin Maliye Nazarı tarafından bir Teftiş Kurulu oluşturulması gereği hazırlanan bir nizamname ile Sadrazam'a iletilmiş ve bu nizamnamenin Ağustos 1879'da yürürlüğe konması ile Maliye Teftiş Kurulu kurulmuştur.

Maliye Müfettişliği 115'inci Yılında

kat'i yetkiler verilmiş bulunmaktadır. Maliye müfettişlerinin görev alanlarının kapsamı dikkate alındığında, kendilerine verilen kadro unvanının, Bakanlık Müfettişliği'nden farklı olması doğaldır. Maliye Müfettişliği'nden farklı olması doğaldır. Maliye

maliyecilik gözü ile olayları değerlendiren bazı gözlemciler, zaman zaman Maliye Müfettişliği'ni Fransız mali sisteminin ve muhafazakâr yapıların temsilcileri olarak görmek ve göstermek istemektedirler. Teftiş Kurulu, devlet yapısı içerisinde bir ih-

gürlük ortamı hiçbir zaman karışıklığa dönüşmemiş ve mesleğe girdikleri andan itibaren genç müfettişlere, fikir özgürlüğünü bir kamu hizmeti yapmanın gerektirdiği objektif sorumluluk duygusuyla bağdaştırma sanatı öğretilmiş ve öğretilmektedir. Maliye Müfettişleri'nin en önemli özelliklerinden biri de budur.

Maliye Müfettişleri, yaptıkları denetim, teftiş ve soruşturmalar nedeniyle sevimsiz ve soğuk olarak değerlendirilirler. Bu durumun yapılan görevlerin bir sonucu olduğu gerçektir. Ancak Maliye Müfettişleri'nin birçok olayda da, teminat olarak görüldüğü unutulmamalıdır. Devlet kuruluşu içerisinde böylesine bir varlığın olması, ilgilileri yasalar çerçevesinde işlem yapmak

Kurulduğu dönem dik-
kate alındığında, Maliye
Teftiş Kurulu ve Maliye
Müfettişliği, Osmanlı dev-
let yapısı içerisinde yer
alan ilk ve tek denetim bir-
rimidir. Padişah iradesinin
ve merkezi yönetimin
ağırlıklı olduğu bir yapıda,
böyle bir kurulun doğmuş
olması, çağına göre önem-
li ve ileri bir adımdır.

Kuruluşundan itibaren
geçen 115 yıllık süreç içe-
risinde her hizmetin bir
mali yönünün olduğu göz
önünde tutularak Maliye
Teftiş Kurulu'nun görev,
yetki ve sorumlulukları
genişlemiş devletin malı-
nın, parasının, gelir ve gi-
derinin olduğu her yerde
ve işte maliye müfettişle-
rinin görev ve yetkisi söz
konusu olmuştur. Bu ne-
denledir ki, kurulda gö-
revli müfettişler, "Maliye
müfettişi" unvanı taşımak-
ta ve maliye müfettişleri-
ne birçok kanunla tam ve

Müfettişliği bu bariz özel-
liğinin bir sonucu olarak
Türkiye'de dışsal denetim
yapabilen tek kariyer
mesleğidir. Geçiş dönem-
lerinde kurulan ve bir tür-
lü kurumlaşamayan dene-
tim kurullarının kariyer
oluşturamamaktan doğan
sorunların aşılmış olması-
nın sonucu olarak, Maliye
Müfettişleri mesleklerinde
ve işlerinde iddialıdır.

Maliye Müfettişliği'nin
yüzyılı aşan süredeki en
bariz başarısı, müfettişli-
ğin bir kariyer mesleği ol-
duğu ve olması gereğini
net ve açık bir biçimde
Türk Kamu İdaresi hayata
kabul ettirmiş olmasıdır.
Klasik devletçilik ve

tiyaçtan doğmuş ve Os-
manlı Devleti'nden devra-
lanan tek teftiş birimi ola-
rak varlığını başarı ve liya-
katla sürdürmüştür. Ku-
rul, doğuşundan itibaren
115 yıl içerisinde her dö-
nemde kendisine başvuru-
lan ve hizmetinden yarar-
lanılan bir kurum olma
vasfını kazanmıştır. Bun-
da, kurulun temelinde ya-
tan dinamik olma, geliş-
melere uyma özelliğinin
etkisi büyüktür.

Yaratıcı düşünce, ancak
belirli bir özgürlük orta-
mında doğup gelişebilir.
İşte Maliye Müfettişliği bu
özgürlük ortamının en faz-
la geliştiği kurumlardan
birisidir. Ne var ki, bu öz-

zorunda bırakmaktadır.
Kurulun etkinliği denetim
ve teftişlerin sayısından
çok, bu görevini yapış bi-
çimi ve şartları ile ölçül-
mektedir. Kurul üyeleri,
verilen bütün görevleri
açıklık, kesinlik içerisinde
ve yasalar çerçevesinde
objektif olarak yaptıkları
için, devlet ve hazine var-
lığını koruyan, idarenin
güvenli, düzgün, etkin ve
verimli çalışmasını, ülke-
deki anayasal düzenin ve
kanu hakimiyetinin varlı-
ğını savunan kimseler ola-
rak tanınmışlardır.

Bilhassa zor dönemler-
de ve yetişmiş, bilgili yö-
neticilerin arandığı za-
manlardan Maliye Teftiş
Kurulu bir okul, bir aka-
demi ve demokrasinin te-
minatı olan bir kurum ola-
rak üzerine düşen vazife-
leri yapmaktadır. Bu onun
115 yıllık geleneklerinden,
devlete olan bağlılığından
ve bozulmamışlığından
kaynaklanmaktadır.

115'inci yılını 1993'te
idrak etmiş bulunan Mali-
ye Teftiş Kurulu, kısa bir
gecikme ile de olsa kuru-
luş yıldönümünü kutlama-
nın şeref ve mutluluğunu
taşımakta ve geçmişte ol-
duğu gibi günümüzde de
pek çok sahada rehber
olabilecek bir idealin sa-
vunuculuğunu bilinçle
yapmaktadır. Teftiş Kuru-
lu'nun ve Maliye Müfettiş-
leri'nin başarısını bu idea-
le yaklaşma derecesiyle
değerlendirmek gerekir.